

Minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Van Maarseveen) aan hoge commissaris te Djakarta (Lamping), 25 okt. 1950

Voor Lamping persoonlijk. Mede namens Blom. Uw SP 65.

Ik haast mij om op Uw SP 65 te antwoorden. Wij hadden uit vroegere berichten de indruk gekregen dat hetzij de UNCI hetzij de RI Uw aanwezigheid bij de besprekingen in de contactcommissie op prijs stelde. Ik kan dit inderhaast niet verifiëren. Daarop voortbouwende heeft de Ministerraad U een bepaalde suggestie gedaan, die bij Uw niet-verschijnen in de commissie ook door Schürmann zou kunnen worden gevolgd. Thans blijkt ons dat het onmogelijk is in de contactcommissie andere dan zuiver technische kwesties te bespreken. Indien nochtans de gedachtenwisseling in de contactcommissie, gelijk zo vaak gebeurt, een meer algemeen aspect zou krijgen, zouden wij het op prijs stellen dat Schürmann in overleg met U voorzichtig in de door ons aangegeven zin zou opereren.

Het spreekt echter vanzelf dat wij het toejuichen indien U ook met Rum uw gedachtenwisseling voortzet. De richting waarin zich deze gedachtenwisseling ontwikkelde was ons uit Uw SP 64 niet volkomen duidelijk. Uw idee dat wij aan de Ambonezen op de een of andere wijze zouden kenbaar maken dat zij beter zouden doen zich in Indonesisch staatsverband te schikken, werd door Rum afgewezen, althans in de vorm van een oproep. Mogelijk bepaalt zich de afwijzing alleen tot de vorm en is het idee zelf voor Rum aannemelijk. In ieder geval zou ik U willen verzoeken voort te procederen met inachtneming van het volgende. Voorkomen moet worden dat de gedachtenwisseling ertoe zou leiden dat wij de Ambonezen zouden aanraden onvoorwaardelijk de wapens neer te leggen. Indien dan immers achteraf zou blijken, dat de Ambonezen met de toezegging van autonomie en amnestie naar hun mening bedrogen uitkomen, zou op de Nederlandse Regering het odium rusten dat zij de Ambonezen in de val had gelokt. Wij zouden ons dus ertoe moeten bepalen de Ambonezen aan te raden zich in hun eisen te matigen en te trachten met de RI-autoriteiten tot een oplossing te komen binnen het Indonesische staatsverband. Indien daartegenover van de kant van de RI de belofte van autonomie en amnestie wordt gegeven en de bereidheid om met de Ambonezen terzake tot besprekingen te komen, dan zouden wij aan de eigenlijke besprekingen niet willen deelnemen, ook aangezien dit voor de RI onaanvaardbaar zou zijn. Wij weten niet hoe op dit ogenblik de militaire situatie is op Ambon, maar zelfs indien die situatie momenteel voor de Ambonezen gunstig mocht zijn, moeten zij toch wel beseffen, dat zulks op den duur kan veranderen, zodat zij verstandig zullen doen niet in het aangezicht van een ogenblikkelijk succes hun eisen te hoog op te voeren. Dit is een gevoel, dat in de Ministerraad hier sterk leeft.

Wat betreft Uw opmerking omtrent de behandeling in de VR diene dat ook wij daarvan weinig succes verwachten, zoals U gebleken zal zijn uit het U in copie gezonden Stikker 340 aan Washington. In de VR worden momenteel alle kwesties beheerst door de tegenstelling tussen Rusland en Amerika. Amerika zou niet om de Ambonzaak zijn positie in Azië willen verzwakken door Indonesië tegen zich in het harnas te jagen, wat zijn repercussies kan hebben in andere Aziatische staten. Ook verwachten wij van een behandeling in de VR een verslechtering in de verhouding tussen Indonesië en Nederland. Daarom hebben wij steeds gehoopt dat Indonesië door het nemen van een eigen initiatief in de Ambonkwestie een behandeling in de VR overbodig zou maken. Aan de andere zijde waren wij ten aanzien van de behandeling in de VR in tijdnood, omdat per 1 November de Amerikaanse voorzitter vervangen wordt door een Yoegoslaaf. Wij hopen dat U Uw zeer gewaardeerde activiteit in de Ambonkwestie energiek zult blijven voortzetten, ook al is de hoop op een goed resultaat niet groot. Men mag ons nimmer kunnen verwijten, dat wij ons niet tot het uiterste hebben ingespannen.